

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 101/2018-133

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) o sťažnosti obchodnej spoločnosti Società Finanziaria di Promozione delle Cooperazione Economica con i Paesi dell'Est Europeo – Finest S. p. A., Via dei Molini 4, Pordenone, Talianska republika, zastúpenej advokátskou kanceláriou Biksadský & Partners, s. r. o., Michalská 9, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Pavol Biksadský, LL.M., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trnava č. k. 23 K 43/2016-977 z 12. októbra 2017, za účasti Okresného súdu Trnava takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva obchodnej spoločnosti Società Finanziaria di Promozione delle Cooperazione Economica con i Paesi dell'Est Europeo – Finest S. p. A. podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trnava č. k. 23 K 43/2016-977 z 12. októbra 2017 porušené boli.

2. Okresný súd Trnava je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti Società Finanziaria di Promozione delle Cooperazione Economica con i Paesi dell'Est Europeo – Finest S. p. A. trovy konania v sume 374,81 € (slovom tristosedemdesiatštyri eur a osemdesiatjeden centov) na účet jej právnej zástupkyne advokátskej kancelárii Biksadský & Partners, s. r. o., Michalská 9, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Vo zvyšnej časti sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. novembra 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Società Finanziaria di Promozione delle Cooperazione Economica con i Paesi dell'Est Europeo – Finest S. p. A., Via dei Molini 4, Pordenone, Talianska republika (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej advokátskou kanceláriou Biksadský & Partners, s. r. o., Michalská 9, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Pavol Biksadský, LL.M., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) č. k. 23 K 43/2016-977 z 12. októbra 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľka podaním z 8. decembra 2017, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 13. decembra 2017, doplnila sťažnosť o ďalšie listinné dôkazy.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou konkurzného konania vedeného na majetok úpadcu obchodnej spoločnosti PEDRAZZOLI SLOVAKIA, spol. s r. o., Esterházyovcov 1407, Galanta (ďalej len „úpadca“), a to v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 23 K 43/2016. Konkurz na majetok úpadcu bol vyhlásený uznesením okresného súdu sp. zn. 23 K 43/2016 z 27. apríla 2017 zverejneným

v Obchodnom vestníku č. 87/2017 z 9. mája 2017. Do funkcie správcu bol ustanovený Mgr. Ladislav Zselinszký so sídlom kancelárie Hlavná 28/7, Dunajská Streda (ďalej len „správca“).

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že ako akciová spoločnosť uzavretá podľa práva Talianskej republiky na účel financovania a účasti v zahraničných spoločnostiach a podnikoch v krajinách strednej Európy, Balkánu a taktiež v krajinách bývalého Sovietskeho zväzu, ktoré sú vlastnené talianskymi podnikmi majúcimi sídlo v prihraničných regiónoch Friuli-Venezia Giulia, Veneto a v autonómnych okresoch Trento a Bolzano, uzatvorila 9. novembra 2009 s úpadcom zmluvu o financovaní, na základe ktorej poskytla úpadcovi financovanie v sume 750 000 € na účel realizácie projektu uvedeného v zmluve. S cieľom zabezpečenia uvedenej pohľadávky vzniknutej z titulu poskytnutého financovania sťažovateľka 16. novembra 2009 uzatvorila so slovenskou obchodnou spoločnosťou Brown Machines Slovakia, s. r. o., Revolučná štvrť 957/17, Galanta, ako záložcom (ďalej len „Brown Machines Slovakia, s. r. o.“), zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v k. ú. [REDAKOVANÉ], zapísaným na [REDAKOVANÉ], pričom záložné právo je registrované v katastri nehnuteľností ako druhé v poradí.

Vzhľadom na skutočnosť, že úpadca nesplatil svoj záväzok vyplývajúci zo zmluvy o financovaní, sťažovateľka si prihlásila v konkurze vedenom na majetok úpadcu v základnej prihlasovacej lehote zabezpečenú pohľadávku v sume 1 013 412,83 €. Správca zapísal prihlásenú pohľadávku do zoznamu pohľadávok pod č. 147, pričom 24. augusta 2017 bola pohľadávka sťažovateľky správcom zistená, čo sa týka výšky prihlásenej pohľadávky, právneho dôvodu, poradia, ako aj zabezpečenia záložným právom v plnom rozsahu.

V nadväznosti na uvedené skutočnosti sa v sťažnosti ďalej uvádza, že «dňa 11. 09. 2017 sa na základe oznámenia správcu Mgr. Ladislava Zselinszkého, zverejneného v Obchodnom vestníku č. 160/2017 dňa 21. 08. 2017... konala prvá schôdza veriteľov úpadcu. Správca Mgr. Ladislav Zselinszký sťažovateľovi na uvedenej prvej schôdzi veriteľov nepriznal hlasovacie práva, napriek tomu, že pohľadávka sťažovateľa nebola

popretá a teda bola zistená čo do prihláseného poradia, výšky ako aj zabezpečenia. Správca svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že sťažovateľ nemá právo hlasovať na schôdzi veriteľov vzhľadom na to, že sa v konkurze uspokojuje v poradí ako podriadený veriteľ podľa § 35 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov... Sťažovateľovi bolo zo strany správcu odopreté aj právo vznášať námietky rozporu jednotlivých uznesení so zákonom v zmysle § 35 ods. 8 ZKR s odôvodnením, že ako veriteľ bez práva hlasovať nemá právo uplatňovať akékoľvek námietky...

Dňa 14. 09. 2017 podal sťažovateľ na Okresný súd Trnava návrh na zrušenie uznesení prvej schôdze veriteľov a na odvolanie správcu, ktorým sa domáhal najmä zrušenia uznesení č. 1 a č. 2 prijatých v bode 3. „Rozhodovanie o výmene správcu“ programu prvej schôdze veriteľov z dôvodu, že v dôsledku nezákonného odopretia hlasovacích práv sťažovateľovi trpia uvedené uznesenia vadou nezákonnosti. V reakcii na uvedený návrh Okresný súd Trnava prostredníctvom elektronickej schránky doručil právnomu zástupcovi sťažovateľa uznesenie sp. zn. 23 K/43/2016-902 zo dňa 20. 09. 2017, ktorým zamietol návrh veriteľa REA-S s. r. o. na zrušenie uznesení prvej schôdze veriteľov a na vykonanie dohľadu nad správcom Mgr. Ladislavom Zselinszkým. V odôvodnení uvedeného uznesenia sa Okresný súd Trnava okrajovo vysporiadal s návrhom sťažovateľa na zrušenie uznesení prvej schôdze veriteľov tým, že uviedol, že o podaných návrhoch sťažovateľa nerozhodoval, nakoľko vyhodnotil, že sťažovateľ nie je na podanie návrhu aktívne legitimovaný...

Vzhľadom na skutočnosť, že vyššie uvedeným uznesením sp. zn. 23 K/43/2016- 902 zo dňa 20. 09. 2017 Okresný súd Trnava meritórne nerozhodol o návrhu sťažovateľa na zrušenie uznesení prvej schôdze veriteľov, domáhal sa sťažovateľ vydania meritórneho rozhodnutia prostredníctvom žiadosti zo dňa 04. 10. 2017. V uvedenej žiadosti sťažovateľ, vo svetle už predtým uvedeného odôvodnenia Okresného súdu Trnava, doplnil svoju právnu argumentáciu preukazujúcu aktívnu legitimáciu sťažovateľa na podanie návrhu ako aj jeho právo na priznanie hlasovacích práv a súčasne žiadal o vytýčenie pojednávania vo veci.».

Okresný súd napadnutým uznesením č. k. 23 K 43/2016-977 z 12. októbra 2017 návrh sťažovateľky na zrušenie uznesení prvej schôdze veriteľov zamietol. Podľa sťažovateľky „sa súd žiadnym spôsobom nevysporiadal s právnou argumentáciou

žalobcu uvedenou v návrhu na zrušenie uznesení prvej schôdze veriteľov zo dňa 14. 09. 2017, ako ani jej doplnením v žiadosti o vydanie meritórneho rozhodnutia zo dňa 04. 10. 2017. Okresný súd Trnava o návrhu rozhodol bez toho, aby vytyčil sťažovateľom požadované pojednávanie vo veci.“.

Ďalším uznesením č. k. 23 K 43/2016-983 z 12. októbra 2017 okresný súd odvolal pôvodne ustanoveného správcu Mgr. Ladislava Zselinszského a ustanovil nového správcu FARDOUS PARTNERS správcovská, k. s., so sídlom kancelárie Námestie SNP 14, Bratislava (ďalej len „novoustanovený správca“).

Podľa názoru sťažovateľky napadnutým uznesením okresného súdu došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie garantovaného čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože okresný súd v konaní o jej návrhu na zrušenie uznesení prvej schôdze veriteľov podľa § 35 ods. 8 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) neposkytol náležitú ochranu jej ústavou a dohovorom garantovaným právam pred nezákonným postupom správcu, keďže:

- neuviedol žiadne dôvody vo vzťahu k relevantnej argumentácii sťažovateľky uvedenej predovšetkým v žiadosti o vydanie meritórneho rozhodnutia o návrhu na zrušenie uznesení prvej schôdze veriteľov zo 14. septembra 2017,

- neuplatnil ústavne konformný výklad vo vzťahu k sťažovateľkou namietanej záväznosti zoznamu pohľadávok a z neho vyplývajúcich práv veriteľov,

- neuplatnil ústavne konformný výklad § 95 ods. 3 v spojení s § 35 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ktorý by vychádzal predovšetkým z princípu zákazu retroaktivity právnych noriem,

- pozbavil ho možnosti domáhať sa svojich práv veriteľa jednak v rámci súdneho prieskumu v incidenčnom konaní, ako aj v samostatnom konaní o priznanie hlasovacích práv podľa § 32a zákona o konkurze a reštrukturalizácii, čím malo dôjsť k porušeniu zásady rovnosti zbraní jednotlivých účastníkov konkurzného konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, keďže veritelia popretí z dôvodu podriadenosti ich pohľadávok

mali právo sa ešte pred prvou schôdzou veriteľov domáhať svojich práv incidenčnou žalobou alebo návrhom na priznanie hlasovacích práv, pričom sťažovateľke bolo toto právo postupom správcu upreté a znemožnené,

- nenariadil pojednávanie vo veci, ktoré sťažovateľka vzhľadom na jej závažnosť a komplikovanosť požadovala.

Sťažovateľka zdôrazňuje, že *„jej prihlásená pohľadávka nebola správcom a ani žiadnym z veriteľov úpadcu v zákonnej lehote popretá (veritelia mali toto právo do 26. júla 2017 a správca dokonca v predĺženej lehote do 25. augusta 2017), a to ani pre existenciu údajnej podriadenosti, na ktorú sa odvoláva správca“*. V tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že *„správca bol v otázke priznania hlasovacích práv sťažovateľovi povinný vychádzať zo zoznamu pohľadávok, ktorý je čo do určenia práv veriteľov záväzný. Záväznosť zoznamu pohľadávok v konkurze bola v rámci súdneho prieskumu ustálená aj judikatúrou najvyšších súdnych autorít Slovenskej republiky...“*

V skutočnosti správca... napriek tomu, že nepoprel sťažovateľom prihlásenú pohľadávku, na prvej schôdzi veriteľov odoprel sťažovateľovi hlasovacie práva uvádzajúc, že sťažovateľ sa považuje za podriadeného veriteľa... Konanie správcu je o to pochybnejšie, že v prípade sťažovateľa sa jedná o zabezpečeného veriteľa, ktorého pohľadávke by prislúchalo 1 013 412 hlasov, pričom hlasy všetkých ostatných veriteľov oprávnených hlasovať na prvej schôdzi veriteľov predstavovali 1 034 314 hlasov; sťažovateľ by tak mal postavenie veriteľa, ktorý mohol rozhodujúcim spôsobom ovplyvniť hlasovanie a výsledky prvej schôdze veriteľov.“

Podľa sťažovateľky postupom okresného súdu pri prejednávaní a rozhodovaní o jej návrhu na zrušenie uznesení prvej schôdze veriteľov konanej 11. septembra 2017, ako aj samotným uznesením okresného súdu č. k. 23 K 43/2016-977 z 12. októbra 2017 došlo aj k porušeniu jej základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. V tejto súvislosti argumentuje tým, že *«v prípade, ak by aj Okresný súd Trnava vo veci návrhu na zrušenie uznesení prvej schôdze veriteľov meritórne preskúmal údajnú podriadenosť pohľadávky sťažovateľa ústavne konformným spôsobom, musel by nevyhnutne dospieť k rovnakým záverom ako vyplýva z platného zoznamu pohľadávok, a to, že pohľadávka*

veriteľa sa neuspokojí v poradí ako podriadená pohľadávka, ale ako iná pohľadávka zabezpečená záložným právom. V prípade, ak Okresný súd Trnava nevychádzal zo stavu vyplývajúceho zo zoznamu pohľadávok, ale rozhodol sa takpovediac „ex lege“ skúmať postavenie sťažovateľa a tým aj rozsah jeho práv po tom, ako bola pohľadávka sťažovateľa v konkurze zistená, mal súd o to dôslednejšie preskúmať a prehodnotiť otázku prípadnej podriadenosti pohľadávky sťažovateľa. Súd si totiž musel byť vedomý, že pripustením takejto interpretácie § 95 ods. 3 ZKR, ktorá umožňuje považovať pohľadávku za podriadenú aj bez výslovného popretia poradia správcom, je u sťažovateľa vylúčená možnosť domáhať sa riadneho súdneho prieskumu s využitím opravných prostriedkov, ktorú by inak sťažovateľ mal v rámci konania o incidenčnej žalobe. Okresný súd Trnava však napriek tomu, že sťažovateľ mu predložil množstvo právnej argumentácie odkazujúcej o. i. na existujúcu judikatúru Ústavného súdu SR, súčasne upozorniac na povinnosť ústavne konformného výkladu, nepovažoval za potrebné sa vyjadriť k nastolenej problematike viac ako na niekoľkých riadkoch v bode 17. odôvodnenia napadnutého uznesenia. Sťažovateľ sa taktiež domnieva, že právny názor správcu vyjadrený v reakcii na návrh sťažovateľa na zrušenie uznesení prvej schôdze veriteľov (citovaný v bode 6. odôvodnenia napadnutého uznesenia), ktorý vychádza z predpokladu, že na podriadenosť pohľadávky podľa § 95 ods. 3 ZKR sa prihliada priamo zo zákona a pohľadávku preto nie je potrebné žiadnym spôsobom poprieť, je vo svojej podstate diskriminačný a v rozpore s čl. 47 ods. 2 Ústavy, nakoľko ukracuje dotknutého veriteľa o možnosť preukázať nepodriadené postavenie jeho pohľadávky, na rozdiel od ostatných veriteľov, ktorých pohľadávky boli popreté z akýchkoľvek iných dôvodov.».

Sťažovateľka ďalej argumentuje aj tým, že «spôsob výkladu ustanovenia § 95 ods. 3 ZKR prijatý Okresným súdom Trnava v napadnutom uznesení... vytvára rozdielnosť v zákonomnom obsahu vlastníckeho práva veriteľov, ktorí síce mohli niekedy v minulosti splňať definíciu spriaznenej osoby podľa § 9 ZKR, avšak toto ich „spriaznenie“ nemalo žiadny vplyv na vznik, existenciu alebo formu zabezpečenia samotnej pohľadávky. Z uvedeného pohľadu preto neexistuje žiadny legitímny dôvod, ktorý by odôvodňoval, aby pohľadávka takýchto veriteľov mala inú kvalitu uspokojenia (priznaním iného poradia uspokojenia resp. nepriznaním poskytnutého zabezpečenia) ako pohľadávky iných

veriteľov...». Sťažovateľka namieta, že „aplikáciou ustanovenia § 95 ods. 3 ZKR v spojení s § 35 ods. 4 ZKR, druhá veta, na jeho pohľadávku voči úpadcovi, bol porušený zákaz retroaktívneho pôsobenia právnych noriem vyjadrený v čl. 1 Ústavy SR“.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, právo na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a právo na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, tak samostatne ako aj vo vzájomnom spojení uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 23 K/43/2016-977 z 12. októbra 2017 porušené boli.

2. Uznesenie Okresného súdu Trnava sp. zn. 23 K/43/2016-977 z 12. októbra 2017 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Trnava na ďalšie konanie.

3. Uznesenie Okresného súdu Trnava sp. zn. 23 K/43/2016-983 z 12. októbra 2017 sa zrušuje.

4. Okresný súd Trnava je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu Biksadský & Partners, s. r. o...“

Podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovateľka tiež navrhla, aby ústavný súd vydal dočasné opatrenie, ktorým „správcovi FARDOUS PARTNERS správcovská k. s... v konkurze úpadcu PEDRAZZOLI SLOVAKIA, spol. s r. o., ... vedenom Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 23K/43/2016, ukladá, aby sa zdržal akýchkoľvek úkonov smerujúcich k speňaženiu majetku oddelenej podstaty, ktorú tvorí súbor nehnuteľností zapísaných na [REDAKOVANÉ], k. ú. [REDAKOVANÉ], okres a obec [REDAKOVANÉ] vo vlastníctve tretej osoby Brown Machines Slovakia s. r. o... a to až do rozhodnutia Ústavného súdu SR vo veci samej“.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 101/2018-36 z 9. februára 2018 ju prijal na ďalšie konanie. Súčasne označeným uznesením nevyhovел návrhu sťažovateľky na vydanie dočasného opatrenia.

Okresný súd sa k sťažnosti na základe predchádzajúcej výzvy ústavného súdu vyjadril ešte pred jej predbežným prerokovaním v prípise sp. zn. 1 SprV/857/2017 z 29. decembra 2017, v ktorom predseda okresného súdu najmä uviedol:

„... vec bola terajšiemu zákonnému sudcovi pridelená Dodatkom č. 17 k Rozvrhu práce pre Okresný súd Trnava na rok 2016, účinným odo dňa 20. 12. 2016 (po sudkyňi ktorá odišla na materskú dovolenku).

V danom prípade sa jedná o právne posúdenie skutkového stavu nezávislým súdom, pričom sťažnosť je motivovaná nesúhlasom sťažovateľa s konkrétnym rozhodnutím súdu - takýto stav však nemožno považovať za porušenie práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, a práva na súdnu ochranu, práva na rovnosť účastníkov, a práva na ochranu vlastníctva podľa Ústavy SR. Už vonkoncom sa nemôže jednať o prietahy v konaní spôsobené Okresným súdom Trnava, nakoľko súd vykonával a vykonáva procesné úkony v primeraných (dokonca krátkych) lehotách.

Vo vzťahu k napadnutému Uzneseniu Okresného súdu Trnava č. 23 K/43/2016-977 zo dňa 12. 10. 2017, je potrebné uviesť, že aktívna vecná legitimácia sťažovateľa na podanie návrhov na zrušenie uznesení schôdze veriteľov je pochybná s poukazom na § 95, ods. 3 zák. č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii - súd však aj napriek tomu rozhodoval o podaných návrhoch sťažovateľa, aby mu nebola odňatá možnosť konať pred súdom.

Ako bolo v napadnutom uznesení uvedené (a sťažovateľom nerozporované), sťažovateľ bol v období od 20. 11. 2009 do 16. 7. 2013 spoločníkom úpadcu s výškou splateného vkladu 2.108.000,00 € z celkovej sumy zapísaného základného imania vo výške 8.431.709,00 €, teda mal kvalifikovanú účasť (viac ako 5 %) v spoločnosti úpadcu, a to aj po zavedení inštitútu podriadenosti do zák. č. 7/2005 Z. z. s účinnosťou od 1. 1. 2012.

Nakoľko sťažovateľ nedisponuje hlasovacími právami, a poradie uspokojenia sťažovateľa ako spriaznenej osoby vyplýva z § 95 ods. 3 zák. č. 7/2005 Z. z., nie je ani

oprávnený podať námietky do zápisnice prvej schôdze veriteľov, teda nemá právo domáhať sa zrušenia uznesení prijatých na schôdzi veriteľov.

Súd môže rešpektovať názor sťažovateľa o tom, že súčasné znenie ustanovenia § 95, ods. 3 zák. č. 7/2005 Z. z. je retroaktívne, avšak uvedené zákonné ustanovenie je stále platnou a účinnou právnou normou, a súd nemal dôvod neaplikovať na daný skutkový stav takúto platnú a účinnú právnu úpravu (napriek nesúhlasu sťažovateľa).

Z uvedených dôvodov považujem sťažnosť za úplne neopodstatnenú.“

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 16. februára 2018 predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k otázke vhodnosti ústneho pojednávania a zároveň ho vyzval na prípadné doplnenie svojho vyjadrenia z 29. decembra 2017. Predseda okresného súdu v reakcii na túto výzvu v prípise sp. zn. 1 SprV/857/2017 z 22. februára 2018 len stručne oznámil, že „... svoje predchádzajúce vyjadrenie k sťažnosti nedoplňujem a súhlasím s tým, aby Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho prejednávania veci“.

Sťažovateľka na základe výzvy ústavného súdu zaujala k vyjadreniu okresného súdu prostredníctvom právneho zástupcu svoje stanovisko v podaní zo 16. marca 2018, v ktorom najmä uviedla:

«... napriek tomu, že doručené vyjadrenie Okresného súdu Trnava sp. zn. 1 SprV/857/2017 zo dňa 29. 12. 2017 neprináša vo vzťahu k argumentácii uvedeného všeobecného súdu vyjadrenej v napadnutom uznesení sp. zn. 23 K/43/2016-977 zo dňa 12. 10. 2017 žiadnu zásadnú novotu, predsa len obsahuje jedno významné nóvum v tvrdení súdu. Na poslednej strane vyjadrenia, v prvom odseku, Okresný súd Trnava uvádza: „Súd môže rešpektovať názor sťažovateľa o tom, že súčasné znenie ustanovenia § 95 ods. 3 zák. č. 7/2005 Z. z. je retroaktívne, avšak uvedené zákonné ustanovenie je stále platnou a účinnou právnou normou, a súd nemal dôvod neaplikovať na daný skutkový stav takúto platnú a účinnú právnu úpravu.“

Z uvedeného tvrdenia je zrejmé, že samotný Okresný súd Trnava pripúšťa, že ustanovenie § 95 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z... je vo svojej podstate retroaktívne. Z pohľadu sťažovateľa je však potom nepochopiteľná argumentácia, podľa ktorej „súd

nemal dôvod neaplikovať na daný skutkový stav takúto platnú a účinnú právnu úpravu“. Všeobecný súd je predsa orgánom aplikácie práva a ako taký v zmysle zásady „iura novit curia“ je povinný nielen otrocky, doslovne aplikovať ustanovenia právnych predpisov, ale tieto ustanovenia aj vykladať v súlade s právnymi princípmi a zásadou spravodlivosti, ktorú Ústavný súd SR vo svojich rozhodnutiach opakovane favorizuje pred formalizmom pri rozhodovaní. Z uvedeného pohľadu je pre sťažovateľa doslova zarážajúce, ak všeobecný súd na jednej strane dospeje k záveru, že sa môže jednať o retroaktívne uplatnenie právneho predpisu, avšak na druhej strane absolútne odmietne základnú povinnosť súdu „nachádzať právo“, čo v konkrétnom prípade znamená aj povinnosť uplatniť ústavne konformný výklad. Navyše, ak sťažovateľ v konaní pred všeobecným súdom takúto argumentáciu súdu ponúkol a argumentačne podložil...»

Vo vzťahu k výzve ústavného súdu o vyjadrenie k možnosti upustenia od ústneho pojednávania sťažovateľka oznámila ústavnému súdu, že *„trváme na uskutočnení ústneho pojednávania... konanie ústneho pojednávania považujeme za účelné najmä z pohľadu možnosti bezprostredného prednesenia a zdôraznenia tých skutočností, v ktorých sťažovateľ vzhliada najzávažnejšie porušenie jeho základných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky...“.*

Podaním z 28. mája 2018 sa k sťažnosti vyjadril aj novoustanovený konkurzný správca v podstate obdobnou argumentáciou, akú zaujal v danej veci okresný súd, pričom navyše uviedol, že podľa jeho názoru *«s poukazom na ust. § 27 ods. 3 ZKR nie je vylúčená právomoc všeobecného súdu, t. j. sťažovateľ sa mohol domáhať ochrany svojich práv, resp. svojho právneho postavenia v konkurznom konaní domáhať v rámci určovacej žaloby na všeobecnom súde o tom (§ 137 písm. c) CSP), či je, alebo nie je účastníkom konania (aj podporne s využitím predmetného ust. § 27 ods. 3 ZKR) na základe žaloby o posúdenie toho, či taký právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak má na tom naliehavý právny záujem. Ide tak o osobitný druh určovacej žaloby. Súd aj bez návrhu, spravidla na základe určitého podnetu, z ktorého zistí, že účastníctvo určitej osoby je v konkurznom konaní sporné, bude rozhodovať o právnom postavení tejto osoby, a rozsahu jej práv. Proti rozhodnutiu v tomto konaní je prípustné odvolanie, ktoré je oprávnený podať správca alebo*

ten, o koho právach sa rozhodlo. Vzhľadom na uvedené sa správca nemôže stotožniť s argumentáciou sťažovateľa, že: „Súd si totiž musel byť vedomý, že pripustením takejto interpretácie § 95 ods. 3 ZKR, ktorá umožňuje považovať pohľadávku za podriadenú aj bez výslovného popretia poradia správcom, je u sťažovateľa vylúčená možnosť domáhať sa riadneho súdneho prieskumu s využitím opravných prostriedkov, ktorú by inak sťažovateľ mal v rámci konania o incidenčnej žalobe.“

Správca si zároveň dovoľuje uviesť, že právne dôsledky (§ 35 ods. 4 a 95 ods. 3 ZKR) spojené s prihláškou spriazneného veriteľa, resp. s prihláškou obsahujúcou záväzok podriadenosti, nastávajú ex lege. Správca opakovane zdôrazňuje, že k prejaveniu sa týchto právnych dôsledkov vo forme neprihliadania na zabezpečovacie právo, či nemožnosť vykonávať hlasovacie práva, vyplývajúce z takejto prihlášky nie je potrebný žiaden ďalší úkon správcu. Sťažovateľ ako spriaznená osoba úpadcu, ktorá mala v spoločnosti úpadcu majetkovú účasť, si musela v čase podania prihlášky byť vedomá existencie svojho právneho postavenia ako spriaznenej osoby s úpadcom, resp. skutočností, ktoré jej toto postavenie spriaznenej osoby zakladajú resp. môžu založiť. Preto v konaní podľa § 137 písm. c) CSP by sťažovateľ vedel preukázať naliehavý právny záujem na požadovanom určení, a to že je zabezpečeným veriteľom prihlásenej pohľadávky v celkovej prihlásenej sume 1.013.412,86 eur v poradí uspokojenia „E“...

Správca má za to, že v prípade vyhovenia takejto sťažnosti sťažovateľa môže Ústavný súd SR obzvlášť závažným spôsobom zasiahnuť do princípu právnej istoty, z ktorého vychádza samotná Ústava SR, kedy by (ne)pochybenie odvolaného správcu konkurznej podstaty, ktorý sťažovateľom prihláškou uplatnenú pohľadávku výslovne nepoprel a vychádzal z dikcie ust. § 95 ods. 3 ZKR, t. j. považoval sťažovateľa za podriadeného veriteľa ex lege, a to na základe jemu dostupných informácií predovšetkým z verejne dostupných registrov, o ktorých platí predpoklad pravdivosti, bolo považované za porušenie práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 EDLP), čím by povýšil sťažovateľom tvrdené domnelé pochybenie správcu nad zákonnú úpravu, a to v rozpore s účelom citovaných ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

Správca opakovane poukazuje na skutočnosť, že v prípade vyhoveniu predmetnej sťažnosti a zrušeniu napadnutých uznesení, dôjde k nežiaducemu zásahu do základného

práva správcu podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť v zmysle čl. 35 ods. 1 Ústavy SR. Správcovi by tak bolo zabránené v prístupe k funkcii správcu, do ktorej ho legitímnym spôsobom navrhli rôzni veritelia v konkurznom konaní úpadcu, o ktorých postavení ako nepodriadených veriteľov v konkurznom konaní nie sú pochybnosti, a ktorých hlasovacie práva predstavovali väčšinu hlasovacích práv veriteľov oprávnených na schôdzi veriteľov o výmene správcu hlasovať...».

V podaní z 8. júna 2018, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 18. júna 2018, sa k sťažnosti vyjadrilo aj 28 bývalých zamestnancov úpadcu, ktorí vo svojich podaniach v podstatnom identicky uviedli:

„Mám za to, že sťažovateľ sa takto snaží ovládnuť konkurzné konanie a to spoločným postupom so spoločnosťou REA-S s. r. o... tak aby z majetku úpadcu boli uspokojení v čo najvyššej možnej miere ich pohľadávky, ktoré si prihlásili do konkurzu, a ostatným veriteľom, najmä nám zamestnancom úpadcu bola zmarená možnosť dostať svoje nevyplatené mzdy úpadcom, aspoň čiastočne z konkurzného konania úpadcu...

Nejaké prípadne pochybenie prechádzajúceho správcu nemôže predsa založiť právo pre sťažovateľa, aby bol tento v konkurze zvýhodnený pred zamestnancami a iba on dostal všetky peniaze, ktoré sa do konkurzu dostanú predajom majetku úpadcu. Máme za to, že sťažovateľ sa v minulosti podieľal na podnikaní úpadcu, keď tento fakt vyplýva aj z výpisu z Obchodného registra spoločnosti úpadcu, kde sťažovateľ vystupoval ako spoločník, čím spoločne s úpadcom zodpovedá za jeho podnikanie, výsledky podnikania ako aj skutočnosť, že úpadca skončil v úpadku. Nevidíme rozumné dôvody na to, aby sťažovateľ, ktorý sa spolupodieľal na podnikaní úpadcu, ktorý rovnako ako úpadca nesie zodpovednosť za jeho úpadok, dostal prednostne peniaze z konkurzu pred zamestnancami, ktorí na tie nevyplatené mzdy pracovali dlhé hodiny, a na konci aj tak skončili s prázdnyimi rukami...“

V nadväznosti na požiadavku sťažovateľky ústavný súd nariadil v súlade s § 30 ods. 1 zákona o ústavnom súde na 18. október 2018 ústne pojednávanie, o čom informoval účastníkov konania. Mailovou správou zo 17. októbra 2018 oznámil sťažovateľke aj okresnému súdu, že termín ústneho pojednávania nariadený na 18. október 2018 sa ruší z dôvodov na strane ústavného súdu.

Následne sťažovateľka podaním z 24. októbra 2018, doručeným ústavnému súdu 29. októbra 2018, oznámila ústavnému súdu, že „netrvá na vytyčení ďalšieho termínu ústneho pojednávania a súhlasí, aby Ústavný súd SR od ústneho pojednávania upustil“. V súvislosti s právnou neistotou týkajúcou sa jej postavenia v konkurze vedenom na majetok úpadcu sťažovateľka okrem iného v tomto podaní uviedla:

«Vydaním uznesenia sp. zn. 23 K/43/2016-977 zo dňa 12. 10. 2017, ktoré sťažovateľ podanou sťažnosťou napáda... bol v konkurze úpadcu nastolený právny stav, v zmysle ktorého sa sťažovateľ považuje za tzv. spriazneného veriteľa a v dôsledku toho nie je oprávnený vykonávať hlasovacie práva na schôdzi veriteľov a na zabezpečovacie právo k jeho pohľadávkam sa neprihliada... Konkurzný správca FARDOUS PARTNERS... svojím konaním vniesol do postavenia sťažovateľa v konkurznom konaní ešte väčšiu právnú neistotu... Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na Vyjadrenie správcu konkurznej podstaty zo dňa 28. 05. 2018 zaslané správcom... Ústavnému súdu SR, v ktorom správca obhajuje a zastáva právny názor o spriaznenosti sťažovateľa s úpadcom, pričom taktiež presadzuje takú interpretáciu ustanovení § 35 ods. 4 a § 95 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z..., podľa ktorej postavenie spriazneného veriteľa nastáva „ex lege“ a nie je potrebné, aby príslušný konkurzný správca popieral prihlásené poradie pohľadávky. Naopak, na druhej schôdzi veriteľov konanej dňa 19. 07. 2018 správca prezentoval absolútne opačný právny názor, podľa ktorého „pôvodný správca pochybil, keď na 1. schôdzi veriteľov nepriznal hlasovacie práva spoločnosti Società..., nakoľko pohľadávka bola v čase konania 1. schôdze veriteľov zistená (nebola popretá správcom ani iným veriteľom)“, t. j. podľa správcu už neplatilo, že postavenie spriazneného veriteľa nastáva „ex lege“, ale tvrdí, že je potrebné popretie prihláseného poradia pohľadávky. Tento „druhý“ právny názor správcu uviedol aj vo svojom Vyjadrení k priznaniu hlasovacích práv veriteľovi FINEST S. P. A. zo dňa 27. 08. 2018, ktoré adresoval Okresnému súdu Trnava, pričom dokonca argumentoval, že nepriznanie hlasovacích a iných práv spojených s pohľadávkou veriteľa FINEST S. P. A. by bolo nezákonné...»

K vyjadreniu sťažovateľka súčasne pripojila ďalšie listinné dôkazy, a to zápisnicu z druhej schôdze veriteľov konanej 19. júla 2018 a vyjadrenie správcu z 27. augusta 2018

k priznaniu hlasovacích práv sťažovateľke spolu s návrhom na vydanie rozhodnutia podľa § 27 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii (o určenie, či sťažovateľka je účastníkom konkurzného konania vyhláseného na majetok úpadcu a v akom rozsahu, čo sa týka právneho dôvodu, výšky vymáhateľnosti, poradia, zabezpečenia zabezpečovacím právom a poradia zabezpečovacieho práva), ktoré bolo doručené okresnému súdu 28. augusta 2018.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre zdôrazňuje, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo alebo samotným rozhodnutím, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo

arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Je teda garantom ústavnosti a súdnym orgánom, ktorý je povinný chrániť dodržiavanie a rešpektovanie ústavy všetkými orgánmi verejnej moci vrátane všeobecných súdov. Dodržiavanie ústavy orgánmi verejnej moci však nemožno vzťahovať len na strohé rešpektovanie jej jednotlivých článkov. Generálna interpretačná a realizačná klauzula ustanovuje, že výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy). Výklad každej právnej normy (právneho predpisu) musí byť konformný s ústavou ako základným zákonom štátu s najvyššou právnou silou. V prípade, že vec pripúšťa rôzny výklad, orgán aplikujúci právo je v konkrétnej veci povinný uprednostniť ústavne konformný výklad, čo sa v plnom rozsahu vzťahuje aj na interpretáciu právnych noriem týkajúcich sa konkurzu a reštrukturalizácie (porovnaj Ďurica, M. Konkurzné právo na Slovensku a v Európskej únii. Bratislava : EUROKODEX, 2010. s. 6; m. m. tiež rozhodnutia ústavného súdu (PL. ÚS 21/08, II. ÚS 148/06, III. ÚS 348/06, IV. ÚS 96/07 atď.).

Požiadavka ústavne súladného výkladu aplikovanej právnej normy sa teda vzťahuje v celom rozsahu aj na právne skutočnosti predpokladané zákonom o konkurze a reštrukturalizácii súvisiace s právnym postavením veriteľa ako účastníka konkurzného konania a jeho oprávnenia uplatňovať práva spojené s prihlášenou pohľadávkou a na výklad, či tieto právne skutočnosti z ústavného hľadiska boli alebo neboli naplnené (nastali alebo nenastali). Posúdenie týchto právnych skutočností a ich interpretácia však nemôžu byť natoľko formalistické, aby sa prostredníctvom nich v konečnom dôsledku nielen zmaril účel požadovanej súdnej ochrany, ale aj zabránilo v prístupe k súdnej ochrane z dôvodov, ktoré nemožno v právnom štáte v žiadnom prípade pripísať na ľarchu účastníkovi konania, ktorý sa tejto ochrany domáha.

Ústavný súd opakovane vo svojej judikatúre uvádza, že rozhodnutiu všeobecného súdu musí predchádzať taký jeho postup, ktorý zodpovedá garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle príslušných ustanovení ústavy a príslušnej medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, najmä garanciam obsiahnutým v práve na spravodlivý proces, v princípe rovnosti zbraní a v práve na kontradiktórne konanie (m. m. I. ÚS 230/03).

Jedným z aspektov práva na spravodlivé súdne konanie je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“ (podobne napr. III. ÚS 402/08). Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacou „rovnosťou zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany (napr. IV. ÚS 42/09, IV. ÚS 147/04).

Ústavný súd pripomína, že aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v súvislosti s rovnosťou účastníkov konania používa pojem „rovnosť zbraní“, podľa svojej konštantnej judikatúry vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predložiť svoju záležitosť a príslušnú argumentáciu za rovnakých podmienok (napr. v prípade Beer proti Rakúsku 2004, Baumann proti Rakúsku 2001, Dombo Beheer B. V. proti Holandsku 1993, Ankerl proti Švajčiarsku 1996, Komanický proti Slovensku 2002).

Ústavnosť konaní pred orgánom verejnej moci predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkým zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu predmetného konania. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (m. m. II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ktorej nebezpečenstvo spočíva v potenciálnom uplatnení ničím (objektívne) nepodloženej úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú v podmienkach právneho štátu okrem iného garantované zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu pre rozhodnutie.

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavíť nielen vo využití všetkých dostupných a pritom legálnych zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje (musí obsahovať) aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich uplatnenia v súlade s procesnými predpismi.

Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že neodmysliteľnou súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní v napadnutej veci aj okresný súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

III.

Predmetom sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 23 K 43/2016-977 z 12. októbra 2017, ktorým bol zamietnutý jej návrh na zrušenie uznesení č. 1 a č. 2 – rozhodovanie o výmene správcu na prvej schôdzi veriteľov 11. septembra 2017 a zamietnutý jej návrh na odvolanie správcu v konkurznom konaní sp. zn. 23 K 43/2016 vedenom na majetok úpadcu. Sťažovateľka namieta aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

III.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľky vzal predovšetkým do úvahy, že namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu, ktoré je v podmienkach materiálne chápaného právneho štátu natoľko favorizované, že pri jeho uplatňovaní neprichádza do úvahy (zo strany súdov) ani jeho zužujúci výklad, ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca jeho popretie (m. m. I. ÚS 2/08).

Podstatou námietok sťažovateľky je jej nesúhlas s výkladom relevantných právnych noriem uplatnených v jej veci okresným súdom, ktorý podľa nej ignoroval nepopretie (zistenie) jej prihlásenej zabezpečenej pohľadávky s prihláseným a zisteným poradím „iná pohľadávka“ správcom a inými veriteľmi úpadcu a nepriznal jej hlasovacie práva a ďalšie práva spojené s jej nepopretou pohľadávkou. Nadväzne na to sťažovateľka nesúhlasí ani

s potvrdením uznesení prijatých schôdzou veriteľov, ktorá sa uskutočnila 11. septembra 2017, okresným súdom, ktorý sťažovateľku vo vzťahu k preskúmaným uzneseniam [ako navrhovateľku zrušenia uznesení schôdze veriteľov (rozhodovanie o výmene správcu a o odvolaní správcu, pozn.)] považoval za spriaznenú osobu úpadcu, ktorá nemá na schôdzi veriteľov hlasovacie právo, a teda ani aktívnu procesnú legitimáciu domáhať sa zrušenia uznesení schôdze veriteľov.

Z predloženého spisového materiálu ústavný súd zistil, že uznesením okresného súdu sp. zn. 23 K 43/2016 z 27. apríla 2017 bol vyhlásený konkurz na majetok úpadcu. Do funkcie správcu bol ustanovený Mgr. Ladislav Zselinszký. Predmetné uznesenie bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 87/2017 z 9. mája 2017.

Prihláškou pohľadávky si v konkurznom konaní sťažovateľka uplatnila zabezpečenú pohľadávku v celkovej sume 1 013 412,86 €, ktorej právnym dôvodom vzniku je zmluva o financovaní z 9. novembra 2009. Pohľadávka sťažovateľky voči úpadcovi bola zabezpečená záložným právom na majetok tretej osoby, obchodnej spoločnosti Brown Machines Slovakia, s. r. o. Správca v konečnom zozname pohľadávok pri predmetnej pohľadávke veriteľa – sťažovateľky vyznačil zistené poradie „E“ (iná pohľadávka).

Z dôvodu neposkytnutia súčinnosti zo strany úpadcu okresný súd uznesením zo 17. mája 2017 vyzval na návrh správcu konateľa úpadcu [REDACTED], Talianska republika (ďalej len „konateľ úpadcu“), aby predložil správcovi zoznam majetku, zoznam spriaznených osôb, zoznam záväzkov a zmluvný prehľad. Výzva konateľovi bola zverejnená v Obchodnom vestníku č. 100/2017 z 26. mája 2017. Mailovou správou z 5. júna 2017 konateľ úpadcu doručil okresnému súdu okrem iného aj zoznam spriaznených osôb úpadcu, v ktorom je sťažovateľka uvedená ako bývalý spoločník úpadcu.

Z dôvodu vysokého počtu prihlášok správca 29. júna 2017 doručil okresnému súdu návrh na predĺženie lehoty na popretie pohľadávok o 30 dní. Okresný súd uznesením z 29. júna 2017 predĺžil správcovi lehotu na popieranie pohľadávok o 30 dní do 25. augusta

2017 a lehotu na vyhotovenie súpisu majetku do 9. augusta 2017. Predmetné uznesenie bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 132/2017 z 12. júla 2017.

Správca 5. septembra 2017 doručil okresnému súdu jeden rovnopis konečného zoznamu pohľadávok s vyznačením popretých pohľadávok. Zo zoznamu pohľadávok vyplýva, že správca poprel poradie prihlásených pohľadávok veriteľa Brown Machines Slovakia, s. r. o., č. 1. 135. Pohľadávka sťažovateľky zapísaná v zozname pohľadávok pod č. 147 bola zistená, čo sa týka výšky, v celej prihlásenej sume 1 013 412,86 €, právneho dôvodu, zabezpečenia a poradia.

Podaním z 8. septembra 2017, doručeným okresnému súdu 11. septembra 2017 a taktiež aj správcovi, veriteľ úpadcu stürmsfs s. r. o. prostredníctvom právnej zástupkyne upozornil správcu na zrejmu nesprávnosť, resp. chybu pri vyhotovovaní konečného zoznamu pohľadávok, keďže podľa jeho názoru pohľadávka sťažovateľky sa *ex lege* považuje za podriadenú. Poukázal pritom na výpis z obchodného registra úpadcu, z ktorého vyplýva, že sťažovateľka bola spoločníkom úpadcu v období od 30. októbra 2003 do 28. marca 2004, pričom pri celkovom zapísanom základnom imaní 62 205 000 Sk predstavovala výška jej splateného vkladu 3 825 000 Sk, teda mala kvalifikovanú účasť (viac ako 5 %) v spoločnosti úpadcu; v období od 29. marca 2004 do 27. apríla 2009 pri celkovom zapísanom základnom imaní 190 508 000 Sk predstavovala výška jej splateného vkladu 11 340 000 Sk, teda mala kvalifikovanú účasť (viac ako 5 %) v spoločnosti úpadcu; v období od 20. novembra 2009 do 16. júla 2013 pri celkovom zapísanom základnom imaní 6 323 709 € predstavovala výška jej splateného vkladu 2 108 000 €, teda mala kvalifikovanú účasť (viac ako 5 %) v spoločnosti úpadcu. V prípade, že nešlo o zrejmu nesprávnosť, resp. chybu v písaní pri vyhotovovaní konečného zoznamu pohľadávok, veriteľ upozornil správcu na možnosť jeho sankcionovania z dôvodu zodpovednosti za škodu vo vzťahu k ostatným konkurzným veriteľom úpadcu, ak by sťažovateľka bola uspokojená v akomkoľvek inom poradí ako v poradí podriadeného veriteľa.

Dňa 11. septembra 2017 sa konala prvá schôdza veriteľov, na ktorej

1. uznesením bol za člena veriteľského výboru zvolený veriteľ Sociálna poisťovňa so sídlom v Bratislave,
2. uznesením veriteľ REA-S s. r. o. nebol zvolený za člena veriteľského výboru,
3. uznesením bol za člena veriteľského výboru zvolený veriteľ Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s.,
4. uznesením bol za člena veriteľského výboru zvolený veriteľ Slovenská republika – Daňový úrad Trnava,
5. uznesením bol za člena veriteľského výboru zvolený veriteľ [REDAKOVANÉ],
6. uznesením bol za člena veriteľského výboru zvolený veriteľ [REDAKOVANÉ],
7. uznesením nebol schválený návrh, aby novým správcom bola spoločnosť Ist restructuring, k. s. a
8. uznesením bol schválený návrh, aby novým správcom sa stala spoločnosť FARDOUS PARTNERS správcovská, k. s.

Na prvej schôdzi veriteľov správca sťažovateľke ako osobe spriaznenej s úpadcom nepriznal žiadne hlasovacie práva.

Podaním zo 14. septembra 2017, doručeným okresnému súdu 14. septembra 2017 sťažovateľka podala návrh na zrušenie uznesení prvej schôdze veriteľov z 11. septembra 2017 a návrh na odvolanie správcu, ktorý doplnila v žiadosti o vydanie meritórneho rozhodnutia zo 4. októbra 2017.

Okresný súd uznesením č. k. 23 K 43/2016-977 z 12. októbra 2017 návrh sťažovateľky zamietol. V odôvodnení napadnutého uznesenia najskôr poukázal na argumentáciu sťažovateľky, že *«v zmysle platného právneho a skutkového stavu, vyplývajúceho z existujúceho zoznamu zabezpečených pohľadávok, bol oprávnený hlasovať na schôdzi veriteľov, a teda v zmysle § 35 ods. 8 ZKR je spoločnosť Finest aktívne legitimovaná domáhať sa zrušenia uznesení schôdze veriteľov zo dňa 11. 09. 2017 z dôvodu ich rozporu so zákonom. Veriteľ Finest poukázal na fakt, že pohľadávka spoločnosti Finest nebola správcom ani žiadnym z veriteľov v zákonnej lehote popretá (veritelia mali toto právo do 26. 07. 2017 a správca v súdom predĺženej lehote do 25. 08. 2017), a teda ani pre*

existenciu údajnej podriadenosti, na ktorú sa odvoláva správca. Samotný správca v prípade iných spriaznených veriteľov (ktorí sa uspokojujú v poradí ako podriadení) ako napríklad v prípade *Brown Machines Slovakia s. r. o.*, ich pohľadávky výslovne pre spriaznenosť poprel v časti uplatneného poradia a uznal podriadené poradie „D“. Ak by mal správca za to, že pohľadávka *Finest* mala byť uspokojená v poradí ako podriadená pohľadávka, mal túto v riadnej lehote na popretie pohľadávok poprieť, čo do poradia a následne oznámiť veriteľovi *Finest*, že jeho pohľadávka je popretá, čo do poradia, aby tento veriteľ mohol požiadať o priznanie hlasovacích práv resp. podať incidenčnú žalobu. Správca však takto nepostupoval. Naopak, v prípade spoločnosti *Finest* zámerne, účelovo - v rozpore so zákonom zmaril a znemožnil výkon práv spoločnosti *Finest* na prvej schôdzi veriteľov. Navyše, čo sa týka údajnej spriaznenosti veriteľa *Finest* s úpadcom, uviedol, že aktuálna právna úprava ZKR obsahuje príslušné ustanovenia o uspokojovaní pohľadávok v poradí ako podriadené pohľadávky od novely ZKR zákonom č. 348/2011 Z. z. (ustanovenie § 95 ods. 3 ZKR), pričom pohľadávka spoločnosti vznikla v roku 2009, kedy taktiež bolo zriadené záložné právo k nehnuteľnostiam. Z toho dôvodu je právne neudržateľné, aby bola pohľadávka *Finest* považovaná za tzv. pohľadávku uspokojovanú v poradí ako podriadená pohľadávka, pretože v čase jej vzniku uvedená právna úprava neexistovala. Takáto aplikácia § 95 ods. 3 ZKR by predstavovala tzv. pravú retroaktivitu vo vzťahu k existujúcemu zabezpečeniu spoločnosti *Finest*.».

V ďalšej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia okresný súd uviedol, že «v predmetnej veci vyzval správcu na vyjadrenie, na základe akých dôvodov, skutočností došlo k tomu, že veriteľ *Finest* bol označený ako „podriadený veriteľ“ v zmysle ustanovenia § 35 ods. 4 ZKR a na 1. schôdzi veriteľov, ktorá sa konala dňa 11. 09. 2017 mu nebolo umožnené hlasovať, aj napriek tomu, že prihlásená pohľadávka veriteľa spoločnosti *Finest S. p. a.* bola v Zozname pohľadávok zistená v celom prihlásenom rozsahu s poradím na uspokojenie „E“.

Správca svoje rozhodnutie odôvodnil nasledovne: Príčinou toho, že veriteľ *Finest* nemá právo hlasovať na schôdzi veriteľov ani právo byť volený do veriteľského výboru je skutočnosť, že tento veriteľ bol v minulosti spoločníkom úpadcu a teda ide o osobu, ktorá v minulosti bola spriaznená s úpadcom podľa § 9 ods. 1 písm. b) a ods. 3 zákona č. 7/2005

Z. z. V dôsledku uvedenej skutočnosti sa pohľadávka tohto veriteľa uspokojí „... tak isto ako podriadená pohľadávka...“, resp. uspokojí sa tak isto ako podriadená pohľadávka bez ohľadu na jej prihlásené, uznané či zistené poradie. Podľa § 95 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z. „Tak isto ako podriadená pohľadávka sa uspokojí tiež zmluvná pokuta a pohľadávka, ktorá patrí alebo patrila veriteľovi, ktorý je alebo kedykoľvek od vzniku pohľadávky bol spriaznený s úpadcom...“

Zákonným a teda právnym následkom skutočnosti, že sa pohľadávka veriteľa má uspokojiť tak isto ako podriadená pohľadávka je skutočnosť, že tento veriteľ „... nemá právo hlasovať na schôdzi veriteľov ani právo byť volený do veriteľského výboru.“ Podľa § 35 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. „... veriteľ, ktorý sa v konkurze uspokojuje ako podriadený veriteľ, nemá právo hlasovať na schôdzi veriteľov ani právo byť volený do veriteľského výboru.“

Pohľadávka veriteľa bola zistená v rovnakom rozsahu, v akom bola prihlásená, vrátane poradia pohľadávky. Totiž na popretie pohľadávky čo do právneho dôvodu, vymáhateľnosti, výšky, zabezpečenia zabezpečovacím právom alebo poradia zabezpečovacieho práva nebol zákonný dôvod. Rovnako nebol zákonný dôvod ani na popretie poradia pohľadávky, pretože veriteľ v čase, keď si svoju pohľadávku do konkurzu vyhlásenom na majetok úpadcu prihlásil, už nebol osobou spriaznenou s úpadcom podľa § 9 zákona č. 7/2005 Z. z.. To je dôvod, pre ktorý je poradie pohľadávky veriteľa uvedené v zozname pohľadávok, a teda zistené poradie pohľadávky, rovnaké ako poradie pohľadávky, ktoré veriteľ uviedol vo svojej prihláške. Inými slovami, pohľadávku veriteľa by som bol poprel čo do poradia v prípade, keď by si ju (veriteľ) bol prihlásil ako pohľadávku inú (E), napriek tomu, že by aj dnes bol preukázateľne osobou spriaznenou s úpadcom. Na výsledok by to ale nemalo žiadny vplyv, pretože jeho pohľadávka by sa aj v takom prípade, resp. o to viac uspokojila tak isto ako podriadená pohľadávka a práve preto, resp. o to viac by tento veriteľ podľa § 35 od. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. nemal právo hlasovať na schôdzi veriteľov ani právo byť volený do veriteľského výboru.

Inými slovami, bez ohľadu na to, resp. napriek tomu, že pohľadávka veriteľa bola prihlásená ako pohľadávka iná (E) a je ako taká aj zistená, uspokojí sa podľa § 95 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z. a teda tak isto ako podriadená pohľadávka a práve preto tento veriteľ podľa § 35 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. nemá právo hlasovať na schôdzi veriteľov ani

právo byť volený do veriteľského výboru. Je to zákonným a teda právnym následkom skutočnosti, že veriteľ bol v minulosti spoločníkom úpadcu, resp. je osobou, ktorá v minulosti bola spriaznená s úpadcom podľa § 9 ods. 1 písm. b) a ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z.».

Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia ďalej cituje relevantné ustanovenia zákona o konkurze a reštrukturalizácii (§ 31 ods. 2 a 3, § 32 ods. 16, § 35 ods. 4 a 8, § 41, § 42 ods. 2, § 95 ods. 3) a zákona č. 8/2005 Z. z. o správcoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [(ďalej len zákon o správcoch); § 3 ods. 1, 2 a 3], ktorých interpretáciu následne (vo vzťahu k posudzovanej veci) vykonal:

«Podľa § 31 ods. 2, 3 ZKR na účely výkonu práv spojených s prihlásenou pohľadávkou sa v konkurze vychádza zo zoznamu pohľadávok. Najneskôr päť dní pred konaním prvej schôdze veriteľov správca doručí jeden rovnopis zoznamu pohľadávok na súd; zmeny v doručenom zozname pohľadávok priebežne oznamuje súdu predložením jeho úplného znenia s uvedením dátumu jeho vyhotovenia.

Podľa § 32 ods. 16 ZKR, uplynutím lehoty na popretie pohľadávky sa pohľadávka v rozsahu, v akom nebola popretá, považuje za zistenú.

Podľa § 35 ods. 4 ZKR, ak súd nerozhodol inak, právo hlasovať na schôdzi veriteľov má veriteľ, ktorého pohľadávka je v čase konania schôdze veriteľov zistená čo do právneho dôvodu a vymáhateľnosti; na každé jedno euro zistenej sumy pohľadávky má veriteľ jeden hlas. Veriteľ pohľadávky spojenej so záväzkom podriadenosti podľa osobitného zákona (ďalej len „podriadený veriteľ“), ani veriteľ, ktorý sa v konkurze uspokojuje v poradí ako podriadený veriteľ, nemá právo hlasovať na schôdzi veriteľov ani právo byť volený do veriteľského výboru. Podmienený veriteľ môže na schôdzi veriteľov hlasovať len vtedy, ak vznik ním prihlásenej a zistenej podmienenej pohľadávky závisí od splnenia záväzku podmieneným veriteľom za úpadcu a veriteľ oprávnený požadovať splnenie záväzku od podmieneného veriteľa na schôdzi veriteľov v rozsahu podmienenej pohľadávky svoje hlasovacie právo neuplatní alebo si svoju pohľadávku v rozsahu podmienenej pohľadávky v konkurze neprihlási. Toto právo podmienenému veriteľovi zanikne, ak sa vznik ním prihlásenej podmienenej pohľadávky stane nemožným; o tom je podmienený veriteľ povinný informovať správcu, len čo sa o tejto skutočnosti dozvie, inak zodpovedá iným veriteľom za

škodu, ktorá im v dôsledku toho vznikla. Ak je podmienených veriteľov, ktorí sú povinní plniť za úpadcu tomu istému veriteľovi pre tú istú pohľadávku, viac, môžu vykonávať hlasovacie práva spojené s ich prihlásenými podmienenými pohľadávkami, len ak si zvolia spoločného zástupcu; tieto hlasovacie práva pritom môžu vykonávať len v rozsahu, v akom sú povinní plniť za úpadcu.

Podľa § 35 ods. 8 ZKR, každý veriteľ oprávnený na schôdzi veriteľov hlasovať sa môže do piatich dní od skončenia schôdze veriteľov domáhať, aby súd zrušil uznesenie schôdze veriteľov, ak uplatnil na schôdzi veriteľov do zápisnice odôvodnenú námietku rozporu prijatého uznesenia so zákonom; uznesenie možno napadnúť len dôvodmi uvedenými v námietke. Ak je uznesenie schôdze veriteľov v rozpore so zákonom, súd uznesenie schôdze veriteľov do siedmich dní od doručenia návrhu zruší, inak návrh na jeho zrušenie v rovnakej lehote zamietne. Do rozhodnutia vo veci môže súd aj bez návrhu účinky uznesenia schôdze veriteľov pozastaviť.

Podľa § 95 ods. 3 ZKR tak isto ako podriadená pohľadávka sa uspokojí tiež zmluvná pokuta a pohľadávka, ktorá patrí alebo patrila veriteľovi, ktorý je alebo kedykoľvek od vzniku pohľadávky bol spriaznený s úpadcom (ďalej len „spriaznené pohľadávky“); na prípadné zabezpečenie týchto pohľadávok zabezpečovacím právom sa v konkurze neprihliada.

Podľa § 42 ods. 2 ZKR, návrh na odvolanie správcu je oprávnený podať veriteľský výbor alebo zabezpečený veriteľ zistenej zabezpečenej pohľadávky. Z dôvodov ustanovených osobitným predpisom je oprávnený podať návrh na svoje odvolanie aj správca; ak súd dôvody správcu uzná, bezodkladne správcu z funkcie odvolá.

Podľa § 41 ZKR, súd počas konkurzného konania vykonáva dohľad nad činnosťou správcu. Súd je pri výkone dohľadu oprávnený požadovať od správcu vysvetlenia alebo správy o priebehu konkurzného konania, ktoré je správca povinný súdu v určenej lehote poskytnúť:

Podľa ust. § 3 ods. 1 zákona 8/2005 Z. z. o správcoch... správca je povinný vykonávať správcovskú činnosť čestne, zodpovedne a svedomito; správca je povinný dohliadať aj na čestnosť, zodpovednosť a svedomitosť konania svojich zamestnancov, ako aj osôb, ktoré poveril vykonaním jednotlivých úkonov správcovskej činnosti.

Podľa ust. § 3 ods. 2 ZOS, správca je povinný vykonávať správčovskú činnosť s odbornou starostlivosťou, s využitím všetkých svojich skúseností a odborných vedomostí. Ak správca nemá potrebné skúsenosti alebo odborné vedomosti na riadne vykonanie niektorého úkonu správčovskej činnosti, je povinný požiadať o pomoc odborníka; ak vzhľadom na obtiažnosť prípadu by pomoc odborníka nebola účelná alebo hospodárna, je povinný odmietnuť výkon správčovskej činnosti alebo požiadať súd o odvolanie z funkcie v príslušnom konaní podľa osobitného predpisu.

Podľa ust. § 3 ods. 3 ZOS správca je povinný vykonávať správčovskú činnosť bez zbytočných prietáhov.»

Podstata právneho názoru okresného súdu v predmetnej veci je vyjadrená v odôvodnení napadnutého uznesenia takto:

„Súd ako prvé zisťoval aktívnu legitímáciu navrhovateľa, pričom súd považuje postup správcu za správny, keď veriteľovi Finest nepriznal hlasovacie práva a iné práva spojené s pohľadávkou, nakoľko tento bol v období od 20. 11. 2009 do 16. 07. 2013 spoločníkom úpadcu s výškou splateného vkladu 2.108.000 eur z celkovej sumy zapísaného základného imania vo výške 8.431.709 eur, teda mal kvalifikovanú účasť (viac ako 5 %) v spoločnosti úpadcu, a to aj po zavedení inštitútu podriadenosti do zákona 7/2005 Z. z. od 01. 01. 2012. Nakoľko veriteľ Finest nemá hlasovacie práva nemal možnosť podať námietky do zápisnice 1 schôdze veriteľov a tým pádom ani nemá právo domáhať sa zrušenia uznesení prijatých na schôdzi veriteľov.

Pokiaľ ide o návrh veriteľa súd uvádza, že zo spisu je zrejmé, že správca vykonáva úkony v konkurze bezodkladne a v súlade so zákonom. Ohľadom ostatných tvrdení úpadcu súd uvádza, že z podaní a príloh nevyplýva vykonávanie úloh správcu v rozpore s požiadavkami ustanovenými v § 3 ods. 2 ZOS. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností ako i zákonných ustanovení má súd za to, že správca sa nedopustil porušenia zákonných povinností, ale si riadne plní povinnosti správcu, čo vyplýva aj zo súdneho spisu. Podľa názoru súdu sa nedopustil žiadneho konania alebo opomenutia konania, ktoré by bolo možné hodnotiť ako závažné alebo opakované porušenie zákonných povinností, a pre ktoré by bolo možné správcu odvolať z jeho funkcie. Nakoľko súd považuje návrh veriteľa

Finest na odvolanie správcu za nedôvodný, rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia a návrh na odvolanie správcu zamietol.“

Pre účely posúdenia podstatnej sťažnostnej námietky sťažovateľky spočívajúcej v tom, že napriek nepopretiu jej pohľadávky zo zmluvy o financovaní ani v časti poradia ako tzv. „iná pohľadávka – E“ správcom a deklarovaniu tejto skutočnosti v konečnom zozname pohľadávok je jej pohľadávka v konkurznom konaní vedenom na majetok úpadcu považovaná správcom, ako aj okresným súdom za tzv. podriadenú pohľadávku, resp. pohľadávku veriteľa, ktorá sa uspokojuje v poradí ako podriadený veriteľ, sa ústavný súd musel zaoberať ústavnou konformitou interpretácie relevantných ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii okresným súdom.

Podľa § 31 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii na účely výkonu práv spojených s prihlásenou pohľadávkou sa v konkurze vychádza zo zoznamu pohľadávok.

Podľa § 31 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii najneskôr päť dní pred konaním prvej schôdze veriteľov správca doručí jeden rovnopis zoznamu pohľadávok na súd; zmeny v doručenom zozname pohľadávok priebežne oznamuje súdu predložením jeho úplného znenia s uvedením dátumu jeho vyhotovenia.

Podľa § 32 ods. 16 zákona o konkurze a reštrukturalizácii uplynutím lehoty na popretie pohľadávky sa pohľadávka v rozsahu, v akom nebola popretá, považuje za zistenú.

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd poznamenáva, že okrem zoznamu pohľadávok, ktorý tvorí súčasť správcovského spisu, správca vedie osobitnú evidenčnú pomôcku o veriteľoch prihlásených pohľadávok a o ich hlasovacích právach s vyznačením tých veriteľov, ktorí sú spriaznenými osobami s úpadcom podľa § 9 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Z hľadiska možnosti byť členom veriteľského výboru v konkurznom konaní a práva hlasovať na schôdzi veriteľov je povinnosťou správcu zistiť, či v konkurznom konaní ide o spriaznené pohľadávky.

Podstatnou v posudzovanom prípade je odpoveď na otázku, či zistenie pohľadávky veriteľa (čo do poradia) správcom zapísané v konečnom zozname pohľadávok je právne relevantné pri uplatňovaní práv s ňou spojených veriteľom v konkurznom konaní.

Je nesporné, že záväzný právny názor konkurzného súdu sa v preskúmvanej veci obmedzil len na vyslovenie spriaznenosti sťažovateľky vo vzťahu k úpadcovi pri posudzovaní jej hlasovacích práv a iných práv spojených s jej prihlásenou pohľadávkou, pričom sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s otázkou poradia pohľadávky sťažovateľky vo vzťahu k jeho zisteniu v konečnom zozname pohľadávok predloženom správcom.

Spriaznenou osobou právnickej osoby je osoba, ktorú je možné považovať za jednu z osôb uvedených v § 9 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Uvedené ustanovenie síce ponúka taxatívny výpočet týchto osôb, čo znamená, že zákonom vymedzený okruh osôb nie je možné žiadnym spôsobom rozširovať, uvedené však neznamena, že tento výpočet je absolútne konkrétny. Toto konštatovanie je najviac pozorovateľné pri písmene e) citovaného zákonného ustanovenia [iná právnická osoba, v ktorej má právnická osoba alebo niektorá z osôb uvedených v písmenách a) až d) kvalifikovanú účasť], ktoré je potrebné posudzovať v spojitosti s § 9 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii poskytujúcim legálnu definíciu kvalifikovanej účasti pre účely zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

Predmetný výpočet spriaznených osôb ustanovený zákonom o konkurze a reštrukturalizácii patrí medzi najširšie v právnom poriadku Slovenskej republiky, napriek tomu nemusí pokrývať všetky prípady faktickej spriaznenosti osôb. Prax totiž pozná značné množstvo prípadov, kedy by bolo žiaduce určitú osobu považovať za spriaznenú osobu právnickej osoby, v zmysle platnej právnej úpravy (*de iure*) ňou však nie je, a preto na jej konanie nie je možné hľadieť ako na konanie spriaznenej osoby a jej okruh práv nie je možné obmedziť tak, ako je tomu v prípade spriaznenej osoby.

Vychádzajúc z uvedeného, posudzovanie spriaznenosti osôb v zmysle zákonnej úpravy danej zákonom o konkurze a reštrukturalizácii nie je vo všetkých prípadoch právne a/alebo fakticky jednoznačnou otázkou, s čím sa v zásade stotožňuje aj ústavný súd. Preto je

nevyhnutné, aby procesnoprávny predpis, akým zákon o konkurze a reštrukturalizácii je, poskytoval dotknutým osobám právo domáhať sa preskúmania rozhodnutia o spriaznenosti, ktoré zásadným spôsobom zasahuje do ich procesných aj hmotných práv.

Ústavný súd pri posudzovaní zásadnej otázky, ktorou je potreba rozhodnutia o spriaznenosti veriteľa, ktoré by bolo následne preskúmateľné, konštatuje, že existencia spriaznenosti či nespriaznenosti konkrétneho veriteľa nie je vždy nesporná, preto nie je možné prisvedčiť názoru konkurzného súdu, že na jej ustálenie nie je potrebné žiadne rozhodnutie a postačuje procesný úkon, prostredníctvom ktorého sa dotknutému veriteľovi neumožnení hlasovať na schôdzi veriteľov, resp. konštatovanie spriaznenosti uskutočnené správcom (napriek tomu, že v posudzovanom prípade v zozname pohľadávok táto skutočnosť nie je uvedená). Ak by sa ústavný súd stotožnil s názorom konkurzného súdu o tom, že správca takýmto postupom nepochybil, malo by to za následok vytvorenie stavu, kedy by ústavný súd odobril odňatie práva veriteľa na spravodlivý proces, pretože takýto veriteľ by bol bez rozhodnutia súdu jednak vylúčený z vplyvu na priebeh daného konkurzného konania a jednak by sa tým významným spôsobom ovplyvnilo aj uspokojenie jeho pohľadávky. Takýto úkon správcu by navyše nemusel vychádzať zo správneho vyhodnotenia otázky spriaznenosti, čo odňatie práva na spravodlivý proces ešte viac zvyrazňuje.

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že zákon o konkurze a reštrukturalizácii pozná procesný mechanizmus, ktorý umožňuje správcovi vytvoriť právny stav zamýšľaný zákonodarcom v § 95 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii bez toho, aby tým bolo danému veriteľovi odňaté právo na spravodlivý proces. Je ním inštitút popierania pohľadávok a s ním spojené (následné) právo veriteľa domáhať sa určenia jeho popretej pohľadávky súdom v samostatnom incidenčnom konaní, teda úprava obsiahnutá v § 32 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

V preskúmvanej veci je rozhodujúce to, že ústavne konformný postup správcu predpokladal popretie pohľadávky sťažovateľky, čo sa týka poradia jej uspokojenia, s tým,

že ide o pohľadávku, ktorá by sa v konkurze mala uspokojovať tak isto, ako podriadené pohľadávky, čo sa však v danom prípade nestalo.

Popísaným postupom správcu a následným konaním konkurzného súdu, ktorý inkriminovaný postup správcu v napadnutom uznesení odobril, došlo podľa názoru ústavného súdu k nepripustnému zásahu do práv sťažovateľky, a to minimálne z toho hľadiska, že jej bolo odňaté právo domáhať sa pred nezávislým súdom určenia, že správca vyhodnotil jej spriaznenosť s úpadcom nesprávne.

Na druhej strane je však potrebné vziať do úvahy skutočnosť, že týmto nezákonným postupom správcu síce bolo sťažovateľke odňaté právo hlasovať na prvej schôdzi veriteľov, uvedený úkon správcu však nemusí negatívne ovplyvniť jej ďalšie procesné práva v predmetnom konkurznom konaní a dokonca nemusí mať vplyv ani na jej skutočné uspokojenie v konkurze. Z § 32 ods. 6 zákona o konkurze a reštrukturalizácii totiž vyplýva, že uplynutím lehoty na popieranie pohľadávok sa pohľadávka v rozsahu, v akom nebola popretá, považuje za zistenú. Tento stav už však ani ústavný súd nemôže žiadnym svojím rozhodnutím zvrátiť.

Za uvedených okolností bude teda na novoustanovenom správcovi a dohliadajúcom konkurznom súde, ako sa v danom prípade vysporiadajú s otázkou zistenia pohľadávky daného veriteľa (sťažovateľky), pričom podľa názoru ústavného súdu bude potrebné zohľadniť aj skutočnosť, že pôvodný správca, ktorý svojím nezákonným postupom odňal tomuto veriteľovi (sťažovateľke) právo hlasovať na prvej schôdzi veriteľov, bol práve na tejto schôdzi veriteľov ostatnými veriteľmi odvolaný. Zároveň bude potrebné vziať do úvahy tiež skutočnosť, že zrušenie uznesení tejto schôdze veriteľov v dôsledku zrušenia napadnutého uznesenia okresného súdu o zamietnutí námietok voči uzneseniam prijatým na tejto schôdzi, ako aj zrušenie uznesenia okresného súdu č. k. 23 K 43/2016-983 z 12. októbra 2017, ktorým súd odvolal pôvodného správcu a ustanovil nového správcu, by negatívnym spôsobom zasiahlo do prebiehajúceho konkurzného konania z hľadiska jeho dĺžky a hospodárnosti a vytvorilo by stav, z ktorého by najviac profitoval práve pôvodný

správca, ktorého postupom bolo sťažovateľke odňaté procesné právo hlasovať na schôdzi veriteľov.

Ústavný súd pritom pripomína, že mu neprináleží rozhodovať o otázke spriaznenosti alebo toho-ktorého veriteľa, sťažovateľku nevynímajúc, ústavný súd len posudzuje stav, ktorý nastal v dôsledku nezákonného postupu odvolaného správcu, ktorý okresný súd vyhodnotil v napadnutom uznesení ako správny a ktorý už nemožno konvalidovať ani rozhodnutím ústavného súdu (uplynutie prekluzívnej lehoty na popieranie pohľadávok).

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd svojím uznesením č. k. 23 K 43/2016-977 z 12. októbra 2017 porušil základné práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu). Ústavný súd však vzhľadom na konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu nevyhovел návrhu sťažovateľky na zrušenie napadnutého uznesenia okresného súdu č. k. 23 K 43/2016-977 z 12. októbra 2017 a č. k. 23 K 43/2016-983 z 12. októbra 2017 (bod 3 výroku tohto nálezu), pričom v tejto súvislosti poznamenáva, že v prípade, ak v ďalšom priebehu konkurzného konania nastane stav, ktorý by niektorému z jeho účastníkov spôsobil škodu, môže sa obrátiť so žalobou o náhradu škody na všeobecný súd, pričom v konaní o tejto žalobe by sa prejudiciálne mala vyriešiť otázka i sťažovateľky vo vzťahu k úpadcovi z hľadiska úpravy obsiahnutej v zákone o konkurze a reštrukturalizácii.

Navyše, ústavný súd na základe listín predložených sťažovateľkou 24. októbra 2018 zdôrazňuje, že v súčasnosti otázka určenia, či sťažovateľka je účastníkom predmetného konkurzného konania, alebo nie je a v akom rozsahu, je predmetom konania pred okresným súdom, iniciovaného novoustanoveným správcom na základe jeho návrhu z 27. augusta 2018 na vydanie rozhodnutia podľa § 27 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Proti uzneseniu súdu o takomto určení je prípustné odvolanie, ktoré je oprávnený podať správca alebo ten, o koho právach sa rozhodlo, t. j. aj sťažovateľka. Okresný súd podľa zistení ústavného súdu o tomto návrhu ešte dosiaľ nerozhodol.

V súvislosti s už uvedenými závermi ústavný súd ešte považuje za potrebné konštatovať, že právna situácia sťažovateľky je odlišná od právnej situácie riešenej v uznesení ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 674/2017 zo 7. novembra 2017. V uvedenej veci totiž sťažnosť podal veriteľ, ktorého námietky síce smerovali proti nezákonnému hlasovaniu veriteľov na prvej schôdzi veriteľov v tom istom konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 23 K 43/2016, avšak podstata ním uplatnených námietok spočívala v nepriznaní hlasovacích práv inému veriteľovi (sťažovateľke). Z uvedeného dôvodu nemôže byť právny názor III. senátu ústavného súdu vyslovený v jeho rozhodnutí v rozpore s právnymi názormi formulovanými v tomto náleze.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného jej čl. 20 ods. 1 ústavy sa ústavný súd riadil princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecného súdu, rozhodnutie ktorého je v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010), ktorý vyplýva z jeho subsidiárneho postavenia pri ochrane základných práv a slobôd. Vychádzal pritom v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 186/06, IV. ÚS 311/08) z toho, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa otvára priestor k tomu, aby sa okresný súd v stále prebiehajúcom konkurznom konaní sám vyrovnal s ochranou uvedeného práva sťažovateľky hmotného charakteru.

Ústavný súd preto tejto časti sťažnosti sťažovateľky nevyhovел, uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ochranou v konaní pred ústavným súdom (bod 3 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátskou kanceláriou Biksadský & Partners, s. r. o., Michalská 9, Bratislava, za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti z 15. novembra 2017). Za dva úkony vykonané v roku 2017 patrí odmena v sume dvakrát po 147,33 € a režijný paušál v sume dvakrát po 8,84 € [v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)], ktorú bolo potrebné zvýšiť o 20 % DPH (62,47 €), pretože právna zástupkyňa je platcom DPH. Priznaná úhrada trov konania pre sťažovateľku predstavuje celkovú sumu 374,81 € (bod 2 výroku tohto nálezu).

Stanovisko právnej zástupkyne sťažovateľky k vyjadreniu okresného súdu doručené ústavnému súdu 22. marca 2018 ústavný súd nevyhodnotil vzhľadom na jeho obsah (sumarizácia dosiaľ známych skutočností) ako podanie relevantné na rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal. Sťažovateľke nepriznal ani náhradu trov spojených s vyhotovením úradného prekladu označených listinných dôkazov, pretože ich nepovažoval za účelne vynaložené trovy súvisiace s bránením sťažovateľkou namietaných práv v konaní pred ústavným súdom. Zároveň ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka sa v súvislosti s podaním z 24. októbra 2018 (označeného ako „Návrh na upustenie od ústneho pojednávania“) úhrady trov nedomáhala.

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov).

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. novembra 2018